

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NAROZENINOVÝ ČTVEREC

Popis aktivity

Součet čísel, hodnota výrazu.

Předpokládané znalosti

Úprava výrazů, hodnota číselných výrazů

Potřebné pomůcky

Pracovní list pro žáka

Zadání

Pokud známe princip magického čtverce, můžeme vytvořit pro svého kamaráda tzv. narozeninový čtverec, který může být zajímavým přáním k narozeninám.

Postup:

Do prostředních čtyř čtverců umístíme datum narození,
např. je-li datum narození 24. 5. 1959, pak dosazujeme:

$$A = 24$$

$$B = 5$$

$$C = 19$$

$$D = 59$$

2	$B+D-1$	$A+C-4$	3
$C-1$	A	B	$D+1$
$B+2$	C	D	$A-2$
$A+D-3$	1	4	$B+C-2$

Ověřte, že v narozeninovém magickém čtverci platí pro všechny řádky, sloupce i úhlopříčky pravidlo shodných součtů.

Sestavte si svůj narozeninový magický čtverec.

Možný postup řešení, metodické poznámky

Pro součty platí

$$1. \text{ řádek: } \Sigma = 2 + B + D - 1 + A + C - 4 + 3 = A + B + C + D$$

$$2. \text{ řádek: } \Sigma = C - 1 + A + B + D + 1 = A + B + C + D$$

$$3. \text{ řádek: } \Sigma = B + 2 + C + D + A - 2 = A + B + C + D$$

$$4. \text{ řádek: } \Sigma = A + D - 3 + 1 + 4 + B + C - 2 = A + B + C + D$$

Další součty ve sloupcích

$$1. \text{ sloupec: } \Sigma = 2 + C - 1 + B + 2 + A + D - 3 = A + B + C + D$$

$$2. \text{ sloupec: } \Sigma = B + D - 1 + A + C + 1 = A + B + C + D$$

$$3. \text{ sloupec: } \Sigma = A + C - 4 + B + D + 4 = A + B + C + D$$

$$4. \text{ sloupec: } \Sigma = 3 + D + 1 + A - 2 + B + C - 2 = A + B + C + D$$

Součty v úhlopříčkách

$$1. \text{ úhlopříčka: } \Sigma = 2 + A + D + B + C - 2 = A + B + C + D$$

$$2. \text{ úhlopříčka: } \Sigma = 3 + B + C + A + D - 3 = A + B + C + D$$

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro případ data narození 24. 5. 1959 dostáváme následující narozeninový čtverec.

$$A = 24$$

$$B = 5$$

$$C = 19$$

$$D = 59$$

2	63	39	3
18	24	5	60
7	19	59	22
80	1	4	22

Poznamenejme, že uvedený magický á čtverec není podle přesné definice „magický“. V magickém čtverci řádu n se musí vyskytovat čísla $1, 2, 3, \dots, n^2$.

Doplňkové aktivity

Vytvořte narozeninový čtverec pro členy vaší rodiny.

Přesahy a vazby

Rodinná výchova

Literatura

Chajda, R. *Hravá matematika*, Computer Press, Brno 2009

Obrazový materiál

Klipart poskytl Microsoft